

244 Megalakult a Magyar Írók Szövetsége

A Magyar Írók Szövetsége pénteken tartotta alakuló közgyűlését a Művészeti Szövetségek Házában. Az alakuló közgyűlésen részt vett Kállai Gyula, az MSZMP Politikai

Bizottságának tagja, a Központi Bizottság titkára, Benke Valéria művelődésügyi miniszter, valamint kulturális életünk számos más vezető személyisége.

Darvas József beszámolója

Illés Béla az Irodalmi Tanács nevében nyitotta meg a közgyűlést, majd Darvas József mondotta el az Irodalmi Tanács beszámolóját. Bevezetőben hangsúlyozta, hogy az ellenforradalom óta eltelt közel három esztendő alatt népünk, a Magyar Szocialista Munkáspárt vezetésével, helyrehozta az ellenforradalom okozta súlyos károkat és új, nagy eredményeket ért el a szocializmus építésében. A párt helyes politikája, a vitathatatlan eredmények hatottak az értelmiség, benne az írók gondolkodására is és nagy részük meggyőződtek arról, hogy országunk további fejlődésének egyetlen útja a szocialista út. A fejlődés megteremtette az objektív és a szubjektív feltételeket ahhoz, hogy újjáalakítsuk az Írószövetséget.

Darvas József ezután a tények erejével, a könyvkiadás számainak ismertetésével cáfolta meg az ellenforradalmi propaganda unos-untalan ismertetését, amely szerint »hallgatnak a magyar írók«. Az előző időszakhoz képest több új, izgalmas jelenséggel találkozunk irodalmi életünkben. Az első ilyen vonás a mai tematika szinte tömeges jelentkezése irodalmunkban.

Az írók formai téren többlet és bátrabban kísérleteznek, mint a múltban. Irodalmi életünk új vonása az is, hogy meglepően sok tehetséges, fiatal író tűnt fel. Munkájukat sok gondnal és értő, alapos kritikával kell támogatnunk. A magyar szocialista irodalom, a proletárodalom hagyományainak, örökségének a felfedezésében és méltó helyre állításában is előreléptünk.

A referátum további részében irodalmi életünk néhány problémájával foglalkozott. Irodalmi életünk ellenforradalom utáni konszolidációjában és irodalmunk eszmei erősödésében fontos szerepe volt a kommunista és a velük szorosban együttműködő, a szo-

cializmushoz, a néphez hű pártönkívüli írók munkájának, egységes fellépésének, alkotói és szervezői aktivitásának. A kommunista írók politikai-eszmei egysége biztos alapot ad arra, hogy a jövőben is döntő szerepet játszanak irodalmi életünkben.

Darvas József azután megállapította, hogy az elmúlt két és fél évben voltak viták más írócsoportokkal, vagy irányzatokkal, s főleg az általuk képviselt nézetekkel. A viták kiindulópontja ideológiai természetű volt és ma is az. Az utat tévesztett, a hibákat vétett íróktól nem kívánt és nem kíván senki látványos és öszintétlen önkritikát.

Úgy gondoljuk: a történelem megmutatta az utat a válságból való szabadulásra is. Van egy nagyon egyszerű, de hiteles mérce: hol tart az ország ma, három évvel az ellenforradalom után, milyen messzire jutott előre a nép — s hol tartanak még mindig ők? Nem tudhatjuk, mi lesz a politikailag, s művészileg válságba jutott írók útja a jövőben. Egyet azonban bizonyosan tudunk: az eszmei-politikai és a művészi válság csak együtt oldható fel. Az új Írószövetség ehhez minden segítséget meg fog adni.

Referátumának további részében az újjáalakuló Írószövetség munkájáról, az új alapszabályról, a fiatal írók neveléséről, az irodalomkritika feladatairól, valamint az író és az élet kapcsolatáról beszélt. Végül hangsúlyozta, hogy népünk megújuló hittel párosult józan realizmussal építi szocialista jövőjét. Ebben az építő munkában, a nép szocialista szellemű nevelésében, tudatának, ízlésének formálásában tovább nagy feladat vár az írókra, akik legyenek méltóak a történelemadta feladatokhoz felnőtt népünkhöz.

A referátumot követő vitában elsőnek Mesterházi Lajos, majd Tolnai Gábor szólalt fel.

Kállai Gyula beszéde

Kállai Gyula, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Központi Bizottság titkára, államminiszter a párt Központi Bizottsága és a kormány nevében köszöntötte a magyar írókat, majd így folytatta:

— A népi hatalom megszilárdításában és a szocializmus építésében elért eredményekre támaszkodva pártunk ma már a távolabbi jövő fényes perspektíváját tárja a dolgozó nép elé. A közeljövőben napvilágra kerülnek a Központi Bizottság irányelvei a második öt-éves terv kidolgozásához. E terv végrehajtásával lerakjuk hazánkban a szocialista társadalmi rend alapjait, győzelemre vesszük a szocialista termelési viszonyokat az egész népgazdaságban. Ez a magyar munkásosztály, a magyar dolgozó nép történelmi jelentőségű nagy győzelme lesz.

— Voltak magyar írók — folytatta — akik kezdettől fogva, az ellenforradalom napjaiban is, a nép mellett, a párt mellett álltak. A párt elismerését fejezem ki azoknak a kommunista és pártönkívüli íróknak, akiket nem rettentett meg a nyugati imperialisták fenyegetése, s egyes honi társaik gyalázkodása sem tudott eltéríteni attól, hogy a legnehezebb napokban is szilárdan álljanak a párt, a nép mellett. A szocializmus építésének meggyorsításában eddig elért eredményeinkben ott tükröződik a párt, a néphez hű írók hároméves munkája is.

— Az Írószövetség újjáalakítása hozzátartozik társadalmi, kulturális életünk konszolidációjának teljességéhez — mondotta ezután Kállai Gyula, majd részletesen szövegezte a szövetség létrehozását megelőző politikai és ideológiai munkáról. A szocializmus eszméivel szembenálló irányzatok ellen elsősorban nem adminisztratív, hanem elvi és politikai eszközökkel harcoltunk. — Íróink is láthatták poli-

tikánk humanitásának nagyserű vonásait. A Központi Bizottság művelődési politikájának irányelvei, a felszabadulás utáni magyar irodalom helyzetéről szóló értékelés, a népi írók történelmi útját elemző állásfoglalás képezi az újjáalakuló Írószövetség tevékenységének eszmei-politikai alapjait

— Ma már elmondhatjuk, hogy íróink többsége követi a pártot, a párt helyes politikája és befolyása a tömegek elismerését kiváltó művekben tükröződik, s íróink legjava újra eredményesen végzi hivatását a nép szocialista nevelésében.

— Van néhány író, akinek világnézetében, írói és politikai magatartásában még nem sok változást idézett elő a mi eszmei küzdelmünk. Ez nem a mi eszméink gyengeségét mutatja, hanem csak azt, hogy ők arra az útra léptek, amelyik — ha nem tudnak idejében visszafordulni róla — végképp eltávolítja őket a magyar nép életétől, küzdelmétől és sikereitől. Mi azért beszélünk ilyen nyíltan és kissé nyers őszinteséggel, mert szeretnénk megóvni őket ettől. A válaszadás sora rajtuk van.

— Ma, amikor az ellenforradalom leveréséért, majd a szocializmus építésének meggyorsításáért folytatott harcban a nép és a párt egybeforrt, s a párt a legszélesebb tömegek vezetője lett — ma senki nem nevezheti magát »népi« íróknak, ha a párt nélkül, vagy még inkább a párt ellenére óhajt a nép »érdekeiben« fellépni.

— Az ilyen fellépés eleve kudarcra van ítélve. Pártunk politikai vezető szerepe mélyen behatolt népünk tudatába: az egyszerű emberek milliói követik a pártot, s az élet által felvetett kis és nagy kérdésekre egyaránt tőle kérnek és várnak választ. Az újjáalakuló Írószövetségnek, ha

feladatait eredménnyel akarja megoldani, szintén érvényesítenie kell munkájában a pártvezetés fontos elvét. Az Írószövetség nem politikai testület, hanem az írók olyan szervezete, amelynek feladata az irodalmi alkotó munka támogatása, a szocialista-realista magyar irodalom megteremtése, s az írók szakmai, világnézeti előrehaladásának támogatása. Az Írószövetség irodalmi eszközökkel segítse a magyar nép harcát a szocializmus felépítéséért. A szocialista-realizmus esztétikájának egyes kérdéseire még vitakozhatunk és kell is vitakoznunk, de ami a szocialista realizmus lényegét illeti, efelett már döntött az élet. Az Írószövetség alapvető feladata: segíteni abban, hogy a magyar irodalom mielőbb szocialista-realista irodalom legyen. Az Írószövetség segítsen tagjainak és minden magyar íróknak a marxizmus eszméinek elsajátításában. Az Írószövetség segítsen abban is, hogy íróink, a futólagos gyár- és üzemlátogatásokon kívül gyökeret verjenek egy-egy munkás, paraszt vagy értelmiségi közösségben. Hruscsov elvtárs említette a szovjet írók előtt Solohovot, kissé tréfásan mondván, hogy lám-lám, az írók többsége Moszkvában és a szövetségi köztársaságok fővárosaiban él, de Solohov a saját fővárosában, Veszenszkájában. Be kell vallani, mi ennyit sem mondhatunk — egyetlen neves író sem tudunk megemlíteni, aki falun, paraszton között, vagy akár városban, munkások között élne. Önök írók, az élettől nagyon szép rangot kaptak: a lélek mérnökei. De csak akkor és az által válhatnak igazán a lélek mérnökeivé, ha előbb a társadalom mérnökei lesznek — ha megértik a kort és a társadalmat, akkor érthetik meg az embert, amelyik e korban él, ebben a társadalomban küzd és dolgozik.

Beszéde további részében rámutatott arra, hogy mai irodalmunk egésze még nem halad egységesen a szocialista-realista alkotómódszer útján. A szocialista realizmus ma a magyar irodalom virágzó fájának fő ága, de csak egyik ága. Rajta kívül vannak más alkotói módszerekkel dolgozó írók és csoportok is. Ezek képviselői szintén megtalálják helyüket az Írószövetség sorában. De az újjáalakuló Írószövetségnek végképp el kell temetnie azt a gondolatot, hogy egyes írói csoportok önálló szervezeti életet éljenek. Őszintén szövegezte — folytatta — mi már szeretnénk elfelejteni, hogy van például »népi« írócsoport. Amikor e csoport tagjai vagy volt tagjai előtt beszélünk viselt dolgairól, ők

Az Írószövetség vezetősége

A vitában felszólaltak még Tatay Sándor, Erdős László, Jankovich Ferenc, Dobozy Imre, Bóka László, Diószegi András, Kovai Lőrinc és Urbán Ernő. A vita után Darvas József válaszolt, majd felolvasták a távollevő magyar írók táviratait. Moszkvából Hidas Antal, Király István, Németh László és Oravec Paula üdvözölte a megalakuló Írószövetséget. Hasonló táviratban üdvözölte az alakuló közgyűlést Hatvany Lajos, Kardos László, Goda Gábor, Gereblyés László, Áprily Lajos és Füst Milán.

Ezután az alakuló közgyűlés megválasztotta a Magyar Írók Szövetségének választmányát. A választmány tagjai: Barabás Tibor, Darvas József, Dobozy Imre, Fodor József, Földeák János, Gergely Sándor, Goda Gábor, Illés Béla, Illés Endre, Jankovich Ferenc, Juhász Ferenc, Kárpáti Aurél, Király István, Köpeczi Béla, Madarász Emil, Mesterházi Lajos, Móricz Virág, Sándor Kálmán, Simon István, Cs. Szabó Béla, Szabó Pál, Tatay Sándor, Thurzó Gábor, Tolnai Gábor, Urbán Ernő és Veres Péter.

Szabó Pál bejelentette az Írószövetség megalakulását és bezárta a közgyűlést. Utána összeült a választmány, amely tagjai közül megválasztotta a Magyar Írók Szövetségének vezetőségét.

A Magyar Írók Szövetségének elnöke Darvas József, főtáskára Dobozy Imre. Az el-

maguk tiltakoznak a »népi írócsoport« elnevezés ellen. De véleg még nem szakítottak vele, s ha tehetik, a »népi« irodalom zászlaját minden adandó alkalommal meglengetik. Nem veszik észre, hogy a zászló, amelyik valamikor a haladást jelképezte, mert bizonyos vonatkozásban a parasztság érdekeit fejezte ki és a haladásért vívott harcban együtt lengett a munkásosztály zászlajával, már régóta, de különösen 1956 októberétől a hazai és a nemzetközi reakció kalózbogójává vált, bárki is fogja a nyelét. Ideje lenne már ráeszmélni arra, hogy e zászlót sürgősen az irodalmi múzeumba kell tenni.

— Allamunk, népünk — mondotta — teret enged minden olyan irodalmi és művészeti alkotásnak, amelynek célja a népi demokrácia erősítése, a szocializmus építésének támogatása, a nép műveltségi színvonalának emelése és a dolgozó szocialista szellemű nevelése. E céloknak leginkább a szocialista-realista irodalom és művészet felel meg és ezért ezt részesítjük a legnagyobb támogatásban. Változatlanul fenntartjuk azt a helyes elvet, hogy nem engedünk teret a törvénytelen államrendünk ellen irányuló »irodalmi« és »művészi« tevékenységnek. A különböző irányzatok küzdelme elsősorban ideológiai verseny a marxizmus-leninizmus elméletét alkotási bázisul tekintő szocialista realizmus és más irányzatok között. Arra törekszünk, hogy a verseny irányja azonos legyen a társadalom egészének fejlődésével. A versenynek az a legfőbb célja, hogy elősegítse, megkönnyítse a ma még más módszerrel alkotók áttérését a szocialista realizmusra.

— Az újjászervezett Írószövetségnek nagy gondot kell fordítania a szocialista irodalom magasabb hivatásának megfelelő írói morál megteremtésére is. Napjainkban az író és műve korábban ismeretlen jelentőségre és tömegbefolyásra tett szert. Most a szó igazi értelmében a népek írnak, mert műveik a dolgozók százazreireh jutnak el. Ha érzik ezt a felelősséget, úgy mindent kövessenek el azért, hogy ismerjék a népet, róla és neki írjanak. A dolgozó nép becsüli az írókat, az írók is becsülik olvasóikat — mondotta —, majd az irodalmi egységről szövegezte: az Írószövetség újjáalakulása nem az egységért vívott harcok berekesztését, hanem éppen ellenkezőleg, az egységért vívott eszmei-politikai küzdelem új, magasabb szintre emelését jelenti.

Befejezésül a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága, az irodalomszertő magyar nép nevében sok sikert kívánt az újjáalakuló Írószövetség munkájához.

nökség tagjai: Fodor József, Földeák János, Illés Béla, Jankovich Ferenc, Móricz Virág, Simon István és Szabó Pál.